

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobli. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrti leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Ameriko K 860.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Za vojaški nastop proti Nemčiji.

LDU Rim, 28. febr. Dopisnik lista »Corriere della Sera« brzojavlja svojemu listu iz Londona, da sta po izjavi Lloyd Georgea Anglija in Francija za nasilno akcijo, ako bi Nemčija stavila nespametne protipredloge. Lloyd George je dal razumeti, da bi Anglija pri morebitnih vojaških odredbah sodelovala. Poročevalec lista se vprašuje, katero stališče bo zavzela Italija, in trdi, da mora Italija svoj dogovor z zaveznički odločno in jasno ter brez stranskih namenov vzdržati in v slučaju vojaške intervencije Francije ali Velike Britanije ne odlašati.

LDU London, 28. febr. Kakor se poroča, so nemški protipredlogi v

obnovitvenem vprašanju nastopni: Plačilo 750 milijonov funtov šterlingov v treh letih, dvanaest procentno pristojbino na izvoz Nemci odklanjajo, nasprotno pa dovoljujejo udeležbo na dobičku nemške industrije.

Antanta oziroma kapitalisti antantnih držav hočejo nadaljevati vojno uničevalno delo za vsako ceno. In to sedaj, ko stoji na strani Nemčije nepremagljiva Rusija! — Amerika v boj ne bo posegala nikdar več, Rusije pa na antantni tehnični ne le ni več, ampak je prestavila svojo utež na drugo stran! — Slabe šanse so to, slabe!

Sklepna seja mednarodne socijalistične konference na Dunaju.

LDU, Dunaj, 27. februarja Na današnji skupni seji mednarodne socijalistične konference na Dunaju je predložil Lapčević resolucijo v kateri izjavlja konferenca, da upa, da se bo spor med Germanijo in Rusijo rešil v mirnem sporazumu.

Otto Bauer (Dunaj) je obrazložil položaj Avstrije, ki je na milost in nemilost prepuščena antanti in je izrazil nado, da bodo socialistične stranke drugih držav nastopile proti temu, če bi hotela antanta z militarnimi nasiljem nastopiti proti Nemški Avstriji.

Longuet (Pariz) je izjavil, da je naloga francoskega delavstva to, da se obrnejo proti onim hujšakcem, ki so prišli v Franciji v dosedanjem času na površje. Avstrijsko ljudstvo ne more živeti pod jarmom tako sramotnega mira, kakor je st. germanski. Če antanta ne more najti druge rešitve, potem nihče ne more braniti avstrijskemu proletariatu, da

se prikloni Nemčiji. (Živahno odobravanje.)

Wallhead (Anglija) je izjavil, da se britanska delavska stranka z vsemi sredstvi hojuje proti imperializmu, ki ga izvaja angleška vlada. Naznačil je zvezo narodov kot kapitalistično organizacijo, ki je nezmogljiva, da bi zagotovila mir. Wallhead želi združenja vsega proletariata v boju proti imperializmu.

V eksekutivni komite mednarodnega delavskega združenja so bili izvoljeni: za Švico Graber in Grimm, za Nemčijo Crispian in Ledebour, za Jugoslavijo Lapčević, za Avstrijo Adler in Skaret, za Češko-slovaško Čermak in za Madžarsko Kumfy. Nato je bila sprejeta resolucija, ki jo je predlagal Ledebour. Na to so vsi delegati zaklicali »Živio« mednarodnemu revolucionarnemu gibanju in odpeli nekaj pesmi, nakar je bil kongres zaključen.

Mednarodna socijalistična konferenca na Dunaju.

V četrtek se je začela diskusija o referatu dr. Adlerja o »metodah in organizaciji razrednega boja«.

Debate so se udeležili govorniki iz Anglije, Nemčije, Francije, Rusije, Jugoslavije in Madžarske. Glavni rezultat obširne in strogo stvarne debate je bil, da je treba z vsemi silami delati na to:

- 1.) da se vzpostavi mednarodna solidarnost delavskih organizacij in
- 2.) da ni mogoče priznavati nikake diktature, ker živi vsak narod in vsaka država v svojih lastnih razmerah, od katerih je odvisen tudi razvoj proletarskega pokreta v posameznih državah.

Kot prvi govornik je nastopil Schreider, bivši državni podtajnik sovjetske Rusije. On je trdno prepričan, da socialna revolucija ni več problem daljne bodočnosti, ampak ta problem stoji na dnevnem redu vseh delavskih strank v Evropi. Za izvedbo socialnega prevrata je pa potreben jasen in določen program.

Kar se tiče Rusije, je ta država zavzemala v socijalističnem gibanju vedno neko izjemno mesto. Veliko sovjetsko organizacijo je ustvarilo rusko življenje in ona je plod specifičnih ruskih razmer. Res je, da so sovjeti posegli po terorju, toda oni so bili k temu prisiljeni vsled protirevolucionarnih poskusov doma in od strani inozemstva.

Popolnoma pogrešno pa je smatrati terorizem in nasilje za bistvene dele sovjetskega sistema.

Danes seveda v Rusiji ne vladajo več sovjeti, ampak oligarhija (malo število »izvoljenih«). Veliki pomen sovjetov v Rusiji pa tiči v tem, da so zagotovili proletariatu politično

moč. Nasprotnikom tega sistema v Rusiji sovjeti seveda niso mogli dati politične moči, ker bi bila prišla na ta način zopet buržuazija na vlado.

Kar se tiče diktature, je ne moremo smatrati kot izraz nasilja, ampak ona je samo sredstvo v rokah proletariata, in reprezentira jo sistem delavskih svetov. Tudi za slučaj, če pride proletarijat do oblasti potem demokratični metod, bo vendar moral najti neko novo obliko za svojo vlado. Če se bo posluževal proletarijat starih državnih oblik, ga bo buržuazija kmalu zopet obvladala. Kot najprikladnejšo novo obliko proletarske vlade smatra govornik sovjetski sistem, ne zanika pa, da so mogoče tudi druge oblike. Ruska sovjetska vlada je sicer vse storila, kar je mogla, da diskreditira sovjetsko obliko, toda govornik je uverjen, da ima sovjetska državna ureditev veliko prihodnost.

Za Schreiderjem je govoril vodja nemških neodvisnih socialistov — Crispian. Iz njegovega govora posnemamo le najvažnejše točke, zlasti kar je povedal o komunizmu in sovjetih.

Crispian pravi: Če motrimo dosedanje delovanje tiste organizacije, ki se imenuje tretja internacionala, katere sedež je Moskva, vidimo, da ta internacionala doslej še ni začela niti najmanjše akcije proti kapitalizmu, pač pa je razdrila in razedinila vse stranke, ki se ne uklanjajo njenemu diktatu!

Komunistična internacionala danes ni nič drugega, kot slepo orodje v rokah sovjetske vlade za njeno vnanjo politiko. O tej politiki bi se pa dalo mnogo govoriti, ali je prava in dobra ali ne. Boljševiki vodijo

namreč istočasno dvojno politiko: oficijelno politiko svoje vlade in pa ilegalno politiko ruske boljševiške stranke. Zato so postavili tudi 21 točk, katerim naj bi se pokoril na slepo cel svet.

Glede sovjetskega sistema izvaja govornik:

Sovjetski sistem ima dve nalogi: mi imamo sistem gospodarskih svetov in pa politični sovjetski sistem. Naloga gospodarskih svetov, katerih začetke vidimo danes že tudi v Nemčiji, obstoji v tem, da izgleda nasprotja med delavci, nameščenci in uradniki in da dovedejo te plasti proletariata v skupno organizacijo, da bo mogoče izvesti prehod od kapitalistične produkcije v socijalistično. Gospodarski svet lahko delujejo že danes, ker njihova vzpostavitev ni odvisna od političnega sovjetskega sistema.

Politični sovjetski sistem je pa nemogoč, dokler nima proletarijat politične moči v svojih rokah.

Znaga proletariata je mogoča samo mednarodno in tudi socializem se da uresničiti samo mednarodno.

Govor dr. Topalovića.

Dr. Živko Topalović je v prvi vrsti polemiziral s prvim govornikom Schreiderjem. On je izjavil sledeče: »Svojega ruskega prijatelja sem poslušal z veliko pazljivostjo. Zato naj mi bo dovoljena kratka polemika z njim.

Schreider je rekel, da je že prišel čas, da vpeljemo povsod po svetu socijalistični gospodarski sistem. Treba je samo še postaviti si jasen program za uvedbo socializma in on vidj rešitev v sovjetskem sistemu. Če uvedemo sovjetski sistem, bo stvar gotova.

Ne vem, če je temu tako. Za nas, ki smo učenci Karla Marxa, je mogoče pot do socializma samo preko socialnega razvoja in preko razrednega boja proletariata. Kjer socialni in gospodarski razvoj ni toliko napredoval, da bi bila na razpolago potrebna gospodarska sredstva, da zamenjamo kapitalistični sistem s socijalističnim, tam so programi prazni in odveč. Dokler ni proletarijat kot razred dovolj razvit in dovolj jak po številu in vplivu, po svoji moralni sili in organizaciji, je popolnoma odveč govoriti o sredstvih za uvedbo sovjetskega sistema.

Jaz prihajam iz dežele, ki je gospodarsko še jako malo razvita. Zato Vas prosim, da ne zabredete v usodno napako in poskušate dekretirati tudi pri nas to, kar velja za druge dežele z razvitim kapitalističnim gospodarstvom. To je ravno napaka boljševiške taktike. V malih deželah, kakor je naša, so naloge delavskega razreda mnogo skromnejše. V teh deželah se ne bo internacionalizirala socialna revolucija, ampak socialna reakcija, zlasti v deželah, ki so bile »zmagovite«, ker v teh je militarizem silno močan. V takih deželah je boj za »proketo« demokracijo življenjski boj za proletarijat!

Za male narode in države pa ni potreben le razvoj kapitalističnega gospodarstva, da se morejo pretvoriti v socijalistične, ampak za proletarijat malih držav so silno važni mednarodni odnosi. Kolikor manjša je dežela, toliko odvisnejša je od svojih sosedov. Zato bo potrebna združitev delavskih organizacij malih držav. Misel socijalistične federacije, na primer balkanske federacije, ki bi obsegala ves Balkan in segala eventualno do Dunaja, se bo morala uresničiti, če hočemo izvozovati svoj zgodovinski boj. Ta misel naj bi našla izraz tudi v resoluciji.

V resoluciji se omenjajo tudi oblike proletarske diktature. Naš ruski prijatelj misli, da je edina oblika sovjetska. Mi smo pa mnenja, da ne bo prišlo do vlade »delovno

ljudstvo«, ampak razredno-zaveden, socijalistično šolan in organiziran proletarijat. Če bo prišel proletarijat enkrat na vlado, potem je to vprašanje smotrenosti, kakšno obliko naj si nadene njegova diktatura. Mi nimamo vzroka, da že vnaprej napravljamo meščanske razrede za brezpravne. Nas male in slabo razvite bo zelo motilo dejstvo, če nas bodo veliki in močni vezali že vnaprej za gotove oblike. Mi vemo, kar je naglašal že Marx, da bo diktatura proletariata prišla, toda njenih oblik danes ni mogoče določiti. — V posameznih deželah bo imela diktatura različne oblike.

Glavno pa, za kar se gre, je to, da dobimo zopet pravo internacionalno, napolnjeno Marxovega duha.

Za Topalovićem je govoril vodja britanskih mornarjev Shinwell, ki je rekel med drugim: Kapitalistom vseh dežel ni več treba pošiljati svojih agentov med delavstvo, da delavce motijo, cepijo in zavajajo. Delavstvo danes cepi, kolje in razdvaja samo sebe. Delavstvo se je razcepilo v sekte, ki se pripravajo za dlako v jaku, kapitalizem se pa krepi in združuje kakor še nikdar prej! Zato mora biti glavni cilj delavskega gibanja delavska solidarnost.

Zalostne izkušnje, katere je doživel ogrski proletarijat s sovjetskim

sistemom, je živo opisoval ogrski delegat Kunfy. Na Ogrskem se je pokazalo, da sama volja do revolucije še ni dovolj, ampak najprej morajo biti dani vsi potrebni predpogoji zanjo. Teh predpogojev na Ogrskem ni bilo in zato je revolucionarni poskus propadel.

Ko so govorili še Faure (Francija) in član moskovskega sovjeta Abramovič, se je debata odložila za naslednji dan.

Zvečer je bilo zopet sklicanih lepo število socijalističnih zborovanj, na katerih so govorili zastopniki tujih narodov.

V 13. dunajskem okraju je nastopila poleg drugih tudi s. Milica Topalović, ki je govorila v nemškem jeziku. Spominjala se je na grozote vojske, vsled katere je tudi srbski proletarijat neizmerno trpel in še danes trpi. V Srbiji vlada danes reakcija in srbska buržuazija stori vse, da reakcijo podpira. V Srbiji je potlačeno vsako delavsko gibanje in nebroj organizacij je razpuščenih. S toliko večjim ponosom gledajo srbski sodrugi na pridobitve, katere si je priboril proletarijat v Avstriji. — Govornik omenja dalje žalostni razkol v vrstah jugoslovanskega delavstva in končuje svoj govor z besedami: Proletarci združujte se!

Iz ustavotvornega odbora.

LDU Beograd, 26. febr. 20. redni sejanec ustavnega odbora je otvoril predsednik dr. Močilo Ninč ob 9.30 dopoldne. Posl. dr. Bogumil Vošnjak (zemljoradnik) je izrazil mnenje, naj bi se drugi oddelček ustave, ki govori o državljskih pravicah, imenoval »Oddelček o državljskih pravicah in dolžnostih«, ker ni pravice brez dolžnosti.

Posl. Nedeljko Divac (socialist) je ponovil nato svoj prejšnji predlog, naj se v ta oddelček ustave sprejme člen o državljanstvu, kakor tudi vprašanje o uradnih, o svobodi zakona, o enakosti žen in moških ter določilo o odpravi pravnih razlik med zakonsko in nezakonsko dečo.

Predsednik dr. Ninč je predlagal, naj se v to svrhu izvoli poseben odsek, v katerem naj bi bili posl. Avramović, Divac, dr. Vošnjak, Demetrovič, Ljuba Jovanović in minister za konstituantno dr. Trifković. Predlog je bil sprejet in se je seja prekinila.

Ko se je seja zopet otvorila, je minister dr. Trifković sporočil, da je došlo do sporazuma in da se stavi v naslov beseda o dolžnostih. Pri glasovanju je bil 19. člen ustave sprejet z večino glasov, kakor tudi člen 20., ki pravi:

»Vsak državljan uživa varstvo države v tujih državah. Državljanom se priznava svoboda, odredi se državljanstvu, če izpolni svoje obveznosti napram državi. Prepovedano je izročevanje svojih podanikov.

Nato se je razpravljalo člen 21., ki govori o dolžnostih napram državi in po katerem ima vsak državljan dolžnost, pokrivati se zakonom, služiti interesom narodne skupnosti, braniti domovino, nositi državna bremena glede na svojo gospodarsko sposobnost in glede na določila zakona. Ta člen je bil sprejet z večino glasov.

Odsek je nato pričel razpravljati o tretjem delu, ki govori o državnih oblasteh. S posebnim zakonom se bo zavarovalo uradništvo v državni službi, in enako tudi državna služba pred strankarsko političnim vplivom. Minister, dr. Trifković je na podlagi sporazuma predlagal, naj se ta člen vstavi v oddelček o upravnih oblasteh kot takaj spadajoč, kar se je tudi sprejelo.

Za tem se je razpravljalo o čl. 22. kraj glasil: »Zakonodajno oblast vršita kralj in narodno predstavništvo«. Posl. dr. Ivan Pavičič (Narodni klub) je predlagal, naj se za besedo »vrši« vstavi beseda »skupno«.

Minister dr. Trifković sprejme to dopolnilo. Posl. Avramović je izrazil mnenje, da bi bilo potrebno, izvoliti ožji odbor, ki naj bi proučil zemljoradniške predloge ter razpravljal o njih podrobno in poročal, v koliko bi bili sprejemljivi. Govornik je poudaril, da se kralju v vseh dosedanjih ustavah pripisuje neke dolžnosti, ki jih ne vrši.

Posl. dr. Sima Marković (komunist) predlaga, naj se ta odstavek zamenja s členom, podobnim onemu v srbski ustavi, ki pravi, da izhaja vsa državna oblast iz naroda in da se izvršuje po določilih ustave. Zahteva, da se črta beseda »kralj« in da se vstavi stavek »Zakonodajno oblast vršita narod in narodno predstavništvo«.

Posl. Divac (socialist) sodi istotako, da more zakonodajno oblast vršiti samo narod ali potem referendum ali preko parlamenta.

Zatem je čital posl. Joca Jovanović (zemljoradnik) nekatere člene iz zemljoradniškega ustavnega načrta. Po govorih posl. Živka Jovanovića, Raje Filipovića, Jovana Ojonovića je sprejel minister dr. Trifković dodatek k čl. 22. ki slove: »Vsa državna oblast se vrši po določilih te ustave. Zakonodajno oblast vršita kralj in narodno predstavništvo.« Nato je bil ta člen sprejet z večino glasov.

Člen 23., ki govori o izvršni oblasti kralja, bi se imel po predlogu zemljoradnika Avramovića preduraditi tako, da vrši izvršilno oblast narodna vlada po predpisih ustave in zakonov.

Komunist Živko Jovanović pravi istotako, da je kralj neodgovoren, vsled česar ne sme in ne more biti na čelu državne oblasti.

Komunist dr. Sima Marković je predlagal nastopno stilizacijo: »Upravno oblast vrši narod preko izvršene in odgovorne vlade in uradnikov.« Pri glasovanju je bil sprejet čl. 23. v vladni stilizaciji.

Čl. 24., ki govori o sodni oblasti, ki se izvršuje v imenu kralja, je bil istotako sprejet z večino glasov.

Razprava je nato prešla na 4. oddelček, ki govori o kralju. Člen 25. se glasil: »Kralj potrjuje in proglašja zakone. Kralj je vrhovni poveljnik vse kopne in pomorske vojske. On podeljuje redove in druga odlikovanja.« Ta člen je bil sprejet z izjemno glasno, da se drugi odstavek glasil: »Kralj je vrhovni poveljnik vse vojske. On podeljuje redove in druga odlikovanja.

Člen 26. pravi: »Kralj ima pravico amnestije za politične in vojaške pregreške. Z amnestijo se uničijo pravne posledice kaznivih dejanj in se ne more nanesti na privatne osebe za privatno odgovornost. Amnestija se more podeljevati pred početkom kazenskega postopanja, v temu postopanju ali po izvršeni obsodbi. Amnestija je splošna ali samo za posamezne slučaje. Za amnestijo ministrov je treba dovoljenja narodne skupščine, vendar se v nobenem slučaju ne more podeliti ministrom, preden ni izrečena obsodba. Kralj ima pravico pomilostitve ter more prisoditi kazni oprostiti, zmanjšati ali ublažiti. To pa ne velja za dela, ki so kazniva su-

mo na privatno tožbo. Ta člen je bil sprejet z večino glasov. Tajnik je zatem čital 27., kakor se je seja zaključila ob 13. ter se bo vršila prihodnja v ponedeljek ob 9. dopoldne.

Nemške stranke in njihove tendence.

Zadnjič smo objavili izid volitev v prusko deželno zbornico. Dasi so bili naši podatki le poluradni, vendar smemo trditi, da končni rezultat ne bo bistveno izpremenil števil in tako moremo že danes ugotoviti, da se politični položaj na Nemškem (Pruska je pač zrcalo za razmere v tej državi) ni za mnogo premaknil izza zadnjih volitev. Res je, da so močno napredovale pangermanistične struje, a na drugi strani nevtalirizirajo njih uspehe mandati komunistov (krog 30), ki mislijo pač na vse kaj drugega kot pa na upostavitve nekdanje imperijalistične vse-nemške države. Komunisti doslej niso bili zastopani v pruskem deželnem zboru.

Za lažje umevanje političnega položaja v sedanjih Nemčiji podajamo našim bralcem na tem mestu kratek pregled o tendencah posameznih strank.

Pričenši na desni, imamo najprvo nemške nacionalce (Deutsche nationale Partei). Ta stranka daje tipičen zgled zagriženih ultranarodnih struj: konservativna do skrajnosti, militaristična, s težnjo po takojšnji upostavitvi starega režima. — Nekoliki zmernejša v tem oziru je njena idejna sestra ljudska stranka (Deutsche Volkspartei), ki pa nima razen imena ničesar skupnega z našimi klerikalci. Nasprotno, njeni pristaši vzdržujejo tradicije starega Bismarcka, kateremu, kakor znano, krščanska-socialija že danes ne more odpušiti proticerkvenega boja. Obe imenovani struji bi vzporedili nekako našemu radikalno-demokratskemu bloku, s katerim imata tudi skupne interese, da podpirata kapitalistični sistem in imperijalistične zablude. Katoliškega centra nam ni treba še posebej defilirati. Vzdržujejo ga glasovi južnih pokrajin, in sicer ne prav vztrajno, ker je pri teh

volitvah občutno nazadoval. Tudi v njegovih vrstah so se pojavile razdiralne muhe naših klerikalnih socialcev. Nemški demokrati ne izpovedujejo v javnosti vseh načel naših demokratov: ao sebi pravijo, da so republikani in seveda naprednjaki — med njimi se nahaja mnogo pristašev bivše napredne stranke (Fortschrittspartei). Vsi niso zanesljivi, ker so nekateri možje starega režima, ki se ne morejo otestiti iluzije: Velika Nemčija. — Kar se tiče velfovcev, šlezvik-holštajncev in gospodarstvenikov, so to majhne lokalne skupine, ki ne morejo nikomur škodovati, n. pr. »naši« narodni socialisti in kar je sličnih stranic, s katerimi nalikujejo prej imenovane nemške skupine tudi v tem, da »reformirajo« okrog programov velikih strank.

Olede socialističnih frakcij, da pridemo na levo, bi bilo o večinskih socialistih omeniti, ki tvorijo Scheidemann-Ebertovo stranko. Večinski socialni demokrati so dobili pri teh volitvah okoli 4.171.000 glasov (pri državnozborskih pa — 3.260.000), neodvisni socialisti pa 1.055.000 (2.992.000), komunisti združeni 1.207.000 (187.000). Vse meščanske stranke okoli 9 milijonov. Glasove so izgubili neodvisni socialisti in sicer skoro 900.000, ki so jih dobili komunisti, ki so se odcepili od njih; socialna demokracija je pa močno narasla. Razmerje glasov je torej 6.4 milijonov socialističnih in 9.1 milijonov meščanskih. Večinska socialna demokracija je hotela med vojno parirati reakcionarno delovanje meščanskih politikov s svojim sodelovanjem. Sedaj so večinarji v mandatih nekoliko nazadovali. Skušajo se pa združiti z neodvisnimi socialisti, to je s tisto socialistično skupino, ki je svojčas stopila iz njihovih vrst radi prevelike koncesijske politike stranke.

Na dunajski konferenci so bili neodvisniki zastopani po svojih voditeljih, kar znači, da želijo zediniti razcepljene proletarske mase. In to je, kar jih dela najbolj simpatične med vsemi — dosledno izvajanje ukazov dvojice naših proletarskih velikanih Marksa in Engelsa.

lasti se morajo na zahtevo odseku predložiti.

Za preiskave odsekov in od njih zaprosene oblasti se smiselno vprašajo predpisi kazenske pravnege reda, vendar se ne sme kršiti pismenska, poštna, brzojavna in telefonska tajna.

Vsak poslanec ima pravico stavljati ministrom vprašanja in interpellacije. Ministri so dolžni dati nanje odgovor v teku iste seje.

§ 94.

Za resnična poročila o razpravah in javnih sejah parlamenta ali parlamentarnih odborov se ne sme nihče pozivati na odgovor.

§ 95.

V parlamentu imajo pravico da prisostvujejo in govore samo njegovi člani, člani vlade in vladni poverjeniki. Parlament in njegovi odseki morejo zahtevati prisotnost ministrov pri sejah.

Na zahtevo mora parlament poslušati med razpravljanjem vladne člane tudi izven dnevnega reda.

Ti organi se morajo pokoravati odredbam predsednika.

§ 96.

Parlament izvoli stalni odbor za zunanje zadeve, ki more delovati tudi izven saziva parlamenta in po končani volilni periodi ali po razpustu parlamenta, dokler se novi izvoljeni parlament ne sestane. Seje tega odseka so tajne, ako odsek z dvotretjinsko večino ne sklene javnega razpravljanja.

§ 97.

Parlament izvoli nadalje v svrhu čuvanja pravic parlamenta napram vladi za čas med zasedanjem in po končani volilni periodi stalni odbor.

Ti odbori imajo pravice preiskovalnih odborov.

§ 98.

Nihče in nikdar ne more vzeti poslanca na odgovor za glas, ki ga je dal kakor član parlamenta.

Za vse izjave in postopke pri vršenju poslaniškega mandata, bilo v sejah parlamenta, bilo v sejah odborov in odsekov, bilo v posebnem poslanstvu, bilo v posebni dolžnosti, odgovarjajo poslanci samo parlamentu po odredbah poslovilnika.

Poslancem ni treba pričevati niti o osebah, ki so jim kakor narodnim poslancem napravile kake napovedbe, niti o tem, kar jim je bilo napovedano kakor poslancem.

§ 99.

Brez pooblaščenja parlamenta se ne morejo poslanci za kakršnokoli kaznjivo dejanje jemati na odgovor, niti se s silo priversti za pričevanje, niti v kakem slučaju niti od kakšne oblasti biti oropani svobode, dokler traja njihov poslaniški mandat, razun kadar se zatečejo na samem delu zločina. Pa i v tem poslednjem slučaju se mora parlament, ako je zbran, o tem takoj obvestiti; parlament daje ali odreka pooblaščenje, da se pristojno postopanje nadaljuje za čas seje.

Če postane kdo poslanec predno je bil radi kakega kaznjivega dejanja pravomočno obsodjen, se mora nadaljno preganjanje takoj ustaviti in se more nadaljevati samo s pooblaščenjem parlamenta.

Pooblaščenje parlamenta ni potrebno za izterjanje denarnih kazni proti narodnemu poslancu v teku sodnega postopanja.

Poslanec se more preganjati samo radi dela, radi katerega je izdan.

§ 100.

Zastarene ne teče za čas, dokler se po zakonu ne more začeti ali nadaljevati zasledovanje poslanca.

Poslanca ne more nobena administrativna oblast sprečavati v njegovi svobodi kretanja.

§ 101.

Poslanec se imuniteti ne more odreči. Parlament more s svojim rešenjem ukiniti poslansko imuniteto samo v slučajih, ki so v tej ustavi predvideni.

§ 102.

Parlamentu pripada izključna pravica, da na svojih sejah vzdržuje red preko svojega predsednika.

Nobena oborožena sila se ne more postaviti niti v poslopu parlamenta, niti na njegovem dvorišču brez odobrenja parlamenta. Ravnotako ne smejo brez njegovega dovoljenja nikaki državni organi vršiti v parlamentu oblastvenih aktov.

Nihče ne sme oborožen vstopiti v zgradbo parlamenta, razun oseb,

ki nosijo po predpisu orožje in so v službi v parlamentu.

§ 103.

Parlament stoji v neposredni vezi samo z ministri.

§ 104.

Člani parlamenta dobivajo iz državne blagajne potne stroške in dnevnice za dobo vršenja poslaniške dolžnosti. Njih višina se odredi z zakonom.

§ 105.

Pri nastopu svoje dolžnosti položijo poslanci v roke predsednika obljubo, da se bodo pokorili določbam poslovilnika; vsaka druga obljuba je nedopustna.

§ 106.

Državni nastavljenec ne rabijo za dobo vršenja svoje službe kot poslanec nikakega dopusta.

V slučaju kandidovanja v parlament, se jim mora dati v to svrhu potreben dopust.

§ 107.

Člani parlamenta imajo pravico do brezplačne vožnje z vsemi javnimi prometnimi sredstvi v državi. Podrobneje določa zakon.

Politične vesti.

+ Plenarne seje konstituante — odgo-de. Predsednik ustavotvorne skupščine dr. Ribar se je v nedeljo dolgo razgovarjal z ministrskim predsednikom. Konferenca sta o parlamentarnem položaju. Seja konstituante je določena na 14. marca. Ker ustavni odbor doslej še ne bo gotov z razpravo o ustavnem načrtu, mu bo dala konstituanta še dva tedna časa, da konča svoje delo. — Po našem mnenju so odgo-ditve običajne takrat, kadar »vlada trdno stoji«.

+ Ministrski svet. Na sobotni seji ministrskega sveta se je razpravljalo o tekočih državnih poslih. Vojni in finančni ter minister za narodno zdravje so podali svoja poročila in zahtevali novih kreditov. — To je prvo poročilo o ministrskih sejah, ki nas zadovoljuje. Sedaj vemo vsaj za tri ministre, kaj hočejo: denar!

+ Pridni ministri. Iz Beograda javlja dopisni urad: Ministrstvo za prehrano in obnovu zemlje je dalo pol milijona dinarjev za prehrano pasivnih krajev v Bosni. Pred nekaj časom je to ministrstvo dalo Bosni in Hercegovini za isti namen dva milijona dinarjev. — Ministrstvo za socialno politiko je odredilo revizijo popisa prebivalstva v Sarajevu, ker je bilo popisovanje prebivalstva netočno. — Ministrstvo za šume in rube je sestavilo nov rudarski komite za leto 1921. — Sestavljen je nov komite pravosodnega ministrstva, ki bo pričel delovati s 1. marcem t. l. — Ministrstvo za socialno politiko je za Bačko, Baranjo in Banat predpisalo nov pravilnik za začasno podeljevanje pokojnin in doklad vojnim invalidom in družinam padlih. —

+ Narobe svet v upravi. V ministrstvu za trgovino in industrijo se vrše priprave za izenačenje srbskega delovnega zakona z zakoni, ki veljajo doslej v prekosavskih pokrajinah. — Doslej so spadale take zadeve v področje ministrstva za socialno politiko!

+ Škandal. Iz Beograda javljajo uradno: Poveljništvo vojnih ujetnikov pozivlje bolgarske ujetnike v krajevni Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se prijavijo mero-dajnim občinskim oblastem v svrhu repatriacije. — Vojke je konec že nad dve leti. Mirovna pogodba z Bolgari je podpisana nad eno leto. In v deželi se še nahajajo ujetniki.

+ Rentabilno ministrstvo. »Rije« javlja iz Beograda: Na večerajnji seji ministrskega sveta so pri razpravi o likvidaciji ministrstva za prehrano in obnovu zemlje prišli na sled mnogim mahinacijam z benčinom, oljem itd. — Ja, če bi se šlo samo za bencin. Ampak gre se tudi še za drugi »šmir«, o katerem svet ne bo nikdar nič zvedel.

+ Totižba V nedeljo je bila v Topoli slavnost na čast francoskemu poslaniku de Fontenay, katere se je udeležil tudi predsednik ustavotvorne skupine dr. Ribar. — Navite ga do mile volje, dajte mu jesti in piti in vse, kar mu srce poželi, ampak ne obljubite mu nič!

+ Zopet prepovedan list. Ministrstvo za notranje stvari je prepovedalo razširjanje lista »Selski vestnik«, ki izhaja v Sofiji, ker piše sovražno o naših razmerah ter tako izpodkopuje ugled naše države.

+ Zalostni poljavi. V soboto se je v Ljublanju sestal kongres splošne delavske zveze. V imenu mednarodne zveze delavskih strokovnih organizacij (Amsterdam) je govoril tajnik Fimen. Med socialisti in komunisti je prišlo do hudega spopada, pri katerem so se nasprotniki obdelovali s pesmi. — Kdaj bo delavstvo uvidelo, kam pelje razkol?

+ K sporazumu med češkoslovaškimi socialisti? Bruenska levičarska »Ravnost« piše o izglelih med čl. socialističnima strankama, ki privzedejo do bližajočih se pogajanj o sporazumu. List pravi med dr.

z nekakšno nevoljo: »Johani (desničar) že nagovarja levo, naše centralno glasilo (t. l. levičarsko »Rude Pravo«) je nautkrat polno dobrega mnenja o »nekaterih funkcijarnih desnicah« in ako vzamemo zraven se Brodeckega, ki more vsled svoje »nevtalnosti« mirno govoriti z obema strankama, bomo imeli pred seboj dovetno sliko enotnosti, ki bo dovedla končno do sporazuma. Z veseljem pozdravljamo tak korak, ali kakor vidimo, levičarji zanj nikakor niso vneti.

+ Izstop iz komunistične stranke. Ko-lor javljajo iz Berlina, je izstopilo iz vodstva nemške komunistične stranke pet njenih glavnih voditeljev: Däumig, Klara Zetkin, Brass, Adolf Hoffmann in Levin, ker baje ne morejo nositi več odgovornosti za moskovsko politiko. — V nemški komunistični stranki kriza podi krizo. To pa vsled tega, ker stranka ni nastala organizirano, iz lastne potrebe, ampak na diktat od zunaj.

+ Poljski socialisti so nezadovoljni s poljsko zunanjo politiko. Krakovski »Naprzode«, glasilo socialne demokracije, ostro napada francosko-poljsko vojaško konvencijo. Ni tudi zadovoljen z zun. ministrom Sapieho in pripoveduje mu ostre lekcije. Pravi, da je razumljivo, zakaj je Sapieha osebno zadovoljen z uspehi svojega potovanja, toda vprašanje, ali ima tudi Poljska kaj vzroka biti zadovoljna. »Angleško stališče v gornješlezskem vprašanju je nejasno in bolj Poljski naprijazno; onaki tudi ni bilo rešeno vprašanje Vzhodne Slezije, vzeto je bilo celo iz dnevnega reda Zveze narodov. Kaj pomaga to, ako Poljska šim največ žrtvuje za Gorenjo Slezijo, ko pa ne ve, ako bo rezultat glasovanja ugoden za Poljsko in ako Poljska Slezijo dobi v posest? Kaj nam to pomaga, da neizmerno delamo, in izdajamo za Vzhodni Galicijo, pa niti ne vemo, ako dobimo deželo za vedno ali pa še niti za 25 let ne. Taka in podobna vprašanja stavi »Naprzode« na zun. ministra Sapieho. Sploh pa izjavja napram njemu sistematično opozorilo: Uspeh?

+ Brezposelnost na Angleškem. Sledilo brezposelnosti se je prošli teden zvišalo za 20.000 in znaša sedaj pol drugi milijon oseb.

+ Amerikanci so zapustili dunajsko reparacijsko komisijo, in sicer na povelje svojega državnega predsednika. V Evropi tako nimajo kaj reparirati, tam je že vse fuč in izgleda, da boče take ostati: Paš pa jih čaka v domovini ogromno delo okrog priprav nove vojne med Unijo in Japonijo, ki se ne bo dala preprečiti. Zato skrbi stara intrigantka Anglija.

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega Gledališča v Ljublanju.

Drama:

Torek, 1. marca: zaprto.
Sreda, 2. marca: zaprto.
Četrtek, 3. marca: Razvalina življenja, A.
Petek, 4. marca: Golgota, D.
Sobota, 5. marca: Bajka o volku, B.
Nedelja, 6. marca: Bajka o volku, B.
Ponedeljek, 7. Golgota, C.

Opera:

Torek, 1. marca: Literarni večer Gostovanje hudožestvenega teatra.
Sreda, 2. marca: Na dan. Gostovanje hudožestvenega teatra, Izv.
Četrtek, 3. marca: Dalibor. Gostovanje gospe Milene Sugh-Stefanacove, C.
Petek, 4. marca: Mignon. Gostovanje gospoda Julija Betetta, E.
Sobota, 5. marca: Dalibor. Gostovanje gospe Milene Sugh-Stefanacove, A.
Nedelja, 6. marca: Tosca, Izv.
Ponedeljek, 7. marca: zaprto.

Thais. Tistim, ki so pomagali tej stvar: z na ljubljanski oder, bi odkrito rekli: Z istim sredstvi bi lahko kaj boljše uprizorili. Zelo libretto je zgrešen. Kdor pozna A. Francea, ve, da ni mislil s svojim romanom, po katerem je besedilo prirejeno, propagirati askozo in krščanstva. Muzika razen par mest (meditacija, balad) monotona, brez karakterizacije oseb. A marsikaj bi lahko z vestnim nastudiranjem popravili — z. Rukavina za to ni skrbel. Poslušatelj u. pr. godbo k baladi — zamazana in groba interpretacija. Celotna publika se je dolgočasila, aplayzi v nekli poročilih so le fluzija, bodimo odkriti! Pač, aplayz po meditaciji je veljal mojstru — Ziki... Obe glavni ulogi (gdč. Thalerjeva, z. Levor) sta uspeli nad pričakovanjem, a slednjega je škoda, orkester na nekaterih mestih neusmiljeno spremljal, kar ni njegova krivda. Omenjam, da sta nastopili dami Poljakova-Niklčina v baletu. Zakaj ju gled. vodstvo kot izvršni plesalki hranj v »rezervi«? Par besed: Del ljub. tiska je začel nekakš potvarjati dejstva z maskiranim hvališkom vseh umetnostnih grehov. Le naprej, kamalu nam ne bo treba boljnih — ušes!

Ilustriran list »Plamen«. Izšla je 4. številka tega novega slovenskega ilustriranega lista. 4. številka »Plamena« ima tole vsebino: Ivan Zorec: Zmote in konec gospodična Pavla. Vito Mrk. Jelenec: Juroslavanski

Ustavni načrt socijalističnega kluba.

(Dalej.)

§ 81.

Parlament si izvoli za vsako zasedanje iz svoje sredine predsednika, podpredsednika in tajnike.

§ 82.

Seje parlamenta so javne, pa se morejo pretvoriti v tajne s sklepom dveh tretjin v parlamentu navzočih poslancev.

§ 83.

Parlament je sklepčen samo, ako je na njegovi seji prisotna več kakor ena tretjina vseh poslancev.

Za polnovažen zaključek je potrebna večina glasov prisotnih poslancev. V slučaju ravne podelje glasov je predlog, ki je bil predmet glasovanja zavrnjen.

§ 84.

Kjer zahteva ustava ali kak zakon kvalificirano večino za reševanje, je parlament sklepčen, ako je prisotnih na sejah polovico vseh poslancev; za polnovažen zaključek je potrebno, da glasujejo za predlog dve tretjini vseh prisotnih poslancev.

§ 85.

Glasovanje v parlamentu je javno; samo volitve se vršijo s tajnim glasovanjem. Glas se more oddajati samo osebno.

Predsednik ne glasuje.

§ 86.

Noben zakonski predlog se ne more pretresati v parlamentu, dokler ga predhodno ne obravnava pristojni odbor.

§ 87.

O vsakem zakonskem predlogu mora parlament dvakrat glasovati v istem seživu, predno je končno sprejet.

§ 88.

Zakon se more ukiniti samo z zakonom. To velja za obstuvata zakona v celoti, kakor tudi v posameznem delu, kakor tudi za osvoboditev posameznih oseb od obveznosti zakona, razen če zakon drugače odreja.

§ 89.

Izvršilna oblast more izdajati naredbe potrebne za izvršitev zakona.

na. Ostale naredbe more izdajati samo na osnovi izrecnega zakonskega pooblastila.

Policijske naredbe morejo obstojati samo za obdrževanje javnega miru in reda ali javne varnosti in javnega zdravja. Te naredbe ne morejo brez posebnega zakonitega pooblastila nalagati novih bremen ali regulirati upotrebovanje ustavnih pravic državljanov.

§ 90.

Naredba ne more nasprofovati niti Ustavi niti zakonu.

V vsaki naredbi se mora imenovati člen Ustave ali zakona, na podlagi katerega je izdana.

Naredbe se morejo razglašati na način, ki je odrejen z zakonom. Zakonite odredbe, ki so na zakonit način razglašene, imajo obvezno moč i za državljane i za državne oblasti.

§ 91.

Vsi akti izvršilne oblasti se morajo naslanjati na zakon ali zakonito naredbo.

§ 92.

Državni davki, takse in državna bremena v obče se ustanavljajo samo z zakonom. O državnih posojilih sklepa parlament. Vlada je dolžna parlamentu predložiti od glavne kontrole odobreno točno izvestilo; je li so pogodbe o državnih posojilih sklenjene in izvršene v smislu zakona.

Posojila iz državnega imetka se morejo dajati samo na osnovi zakona.

§ 93.

Parlament ima pravico ankete, kakor na preiskave v volilnih in čisto administrativnih vprašanjih.

Preiskavo mora parlament voditi potom nalašč v to izvoljenih odsekov, ako to zahteva ena petina vseh članov parlamenta. Ti odseki proučujejo v javni seji dokaze, ki jih smatrajo oni ali pa predlagajo za potrebne. Z dvotretjinsko večino more odsek javnost izključiti. Poslovnik določa poslovanje odseka in število članov.

Sodišča in upravne oblasti so dolžne ugoditi prošnjam teh odsekov za izvedbo dokazov: soisl. ob-

dobrovoljstvo; Milan Pugelj; Vračilo; Cvetko Golar; Poln čebelic sivih in ulnjak; Fran Pogačnik; Ob Adriji; Rado Murnik; Zenin naše Koprnele (humoreska) Cvetko Golar; Slovenska zemlja; I. S. Orel; Pasti in zanjke; J. Suchy; Črtice iz francoske revolucije; Ivan Albrecht; Stopil bom pred oltar; Dr. J. Pregelj; Strah; Program naše »Narodne galerije«; Politika kronika. — Ilustriran list »Plamen« ima zelo raznovrstno vsebino in lepo število lepih in pestrih slik. Na željo dobe novi naročniki se vse doslej izšle številke lista, seveda dokler je še zaloga. Naše občinstvo je ta list zelo toplo sprejelo in se je »Plamen« v tem kratkem času, odkar izhaja, komaj poldrugi mesec, našemu ljudstvu prav priklonil in zelo razširil.

Srbska kraljevska akademija bo izdala zbirko narodnih pesmi, ki jo je priredil dr. Geseman, bliski lektor na belgradskem vseučilišču, a sedaj vseučiliški docent v Münchenu. Omenjene pesmi je našel dr. Gesemann v starem rokopisu vseučiliške knjižnice v Erlangenu in jih je zapisal že pred l. 1730. Človek, ki je bil očividno Nemec.

To je bil torej nekak prednik Vuku Karadžiću.

Razširjajte naš dnevnik!

V tem važnem zgodovinskem času, ko se ves svet preraja, ko v naši državi kujejo novo ustavo, in so občinske volitve pred duri, je pač potrebno, da ima vsaka delavska rodovina dnevnik »Napreje« v svoji hiši in ga čita.

Odkar se je začelo delavstvo cepiti po agitaciji zlobnih ljudi, je postalo socialistično časopisje le še bolj potrebno.

Sodrug i prijatelj delavske stvari, storite vsak svojo delavsko dolžnost in pridobivajte naročnike, čitatelje, da dobijo delovno ljudstvo potom delavskega časopisja tudi pravo sliko o dogodkih današnjih dni, da se trdnje oklene socializma in kot zaveden proletarski razred izvojuje svoje pravice!

Mi smo mnenja, da zadostuje za mesto in okolico popolnoma 20 policistov, vsaj vendar nismo v Trstu. Pred vojno je bilo v Celju 8 policistov in 4 v pisarnah. Torej jih lahko porabimo 60 kjerkoli drugod, kjer je mogoče bolj potreba. S tem pridobimo takoj 60 stanovanih. Opominamo ministrstvo za notranje zadeve, da naj tudi štedi tam, kjer se štediti da. Navajamo to tudi zaradi tega, ker vidimo, da se drugod stopa z ekonomičnim utemeljevanjem, ter se odpušča delavci in železničarji, ne da bi jih kdo vprašal, kako bodo živeli.

Ker vidimo, da imamo tukaj nepotreben policijski aparat, je naša dolžnost, da povemo tako, kakor je. Končno boste tudi morali sami izprevideti, da so izdatki, ki jih ne morete zagovarjati res preveliki. Torej je bolje, da tem uslužbencem poveste, da se posvetijo in si poiščejo produktivno delo, da ne bodo nekoč nenadoma presenečeni.

Znana nam je tudi naredba, ki predpisuje, da morajo vsi kapitalisti, ki posedujejo en milijon kron imetja, za svoje osebe zgraditi lastna stanovanja. Mi nismo tako radikalni kakor gospod Gosar in tudi vemo, da se še do danes te naredbe ni ustrašil noben kapitalist. Ravno nasprotno vidimo, da so različni velekapitalistična društva okupirala privatna stanovanja za pisarne in agenture, ki obsegajo večkrat po cela nadstropja. Imamo tudi v Celju celo vrsto denarnih zavodov (banknih podružnic), ki danes med vsemi kapitalisti največ zaslužijo. Namesto, da bi se prisililo, da si banke zgradijo nove hiše, se mirno gleda, kako kupujejo hišo za hišo in se v starih kupljenih hišah etablirajo. Da ima vsaka banka večje število uradnikov, ki stanujejo v drugih privatnih hišah, je jasno. Tudi država in drž. in juž. železnica imata v Celju celo vrsto uradnikov in uslužbencev in gotovo ima vsako podjetje več milijonov imetja in je po isti naredbi primorano za svoje osebe zgraditi lastna stanovanja. Imamo še tudi mnogo vojnih barak, ki se smatrajo za vojni plan in gnijejo, iz katerih bi se pa lahko z majhnimi stroški napravilo veliko stanovanj.

Zahtevamo torej od ministrstva za socialno skrb, da v tem zmislu nekaj ukrene. Prislil naj milijonarje, da zgradijo za svoje osebe lastne hiše, pri demobilizacijskem uradu naj se posreduje, da nam odstopi dve ali tri barke, v katerih se bodo potem priredila stanovanja vsaj za sto. Prepričani smo, če se ne bo od teh strani, ki so za to polklicane, da rešijo ljudstvo strašnega in neznosnega trpljenja resno in odločno kaj ukrenilo, da bo letošnja stavbna sezona brez uspeha potekla.

Mi ne bomo bogatejši kakor s par projektiranimi načrti zgradb, ki jih brez denarja ne moremo izvesti, in ne reševati problema, pač pa bomo vedno v večji bedi.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ daje osebnim informacije vsak dan v Šelenburgovi ul. 6. II nadst. od 15.—18. Tam odražavajo lahko svoje mesečne prispevke tudi sodrug i, kojih krajevne organizacije spe.

Krajevna org. JSDS Ptuj pozivlja vse socialdemokratske org. bodisi JSDS, ali KDZ v ptijskem okraju da si izvolijo delegate za okrajno konferenco, ki se bo vršila v Ptuj v gostilni pri Belem križu. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. Vabljeni so tudi vsi tisti somišljeniki, da se udeležijo konference, ki se nima organizacije, pa bi si jo radi ustanovili v njihovem kraju. — Odbor.

Rajhenburg. Shod Jugoslov. soc. dem. stranke in KDZ se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca ob pol 9 uri predpoldan v gostilni g. Ivan Rataja v Rajhenburgu in ob 2 popoldan v gost. g. Jos. Radeja na Blanci. Na obeh shodih govori naš poslanec sood. J. Kisovar.

Vestnik Svobode.

Povski odesk Ljubljanske podružnice »Svobode« ima važno danes ob pol 8 zvečer v Šelenburgovi ulici. Pridite za gotovo vsil! Sprejemajo se še novi člani.

Odborova seja Ljubljanske podružnice »Svobode« bo jutri v sredo dne 2. marca v upravi »Napreja«. Udeležba seje dolžnost!

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« podružnica Zagorje je ustanovilo dne 15. februarja 1921 čitalnico na Lokah v prostorih Konzum. društva. Svoji članom nudi najrazličnejše časopise in knjige, politične, gospodarske in kulturne. Odprta je vsak dan od 8. zjut. do 6. zvečer. — Sodrug i obiskujte čitalnico!

Sport.

»Sport« štev. 9. Izšla je 9 številka Sporta in prinaša krane sliko sankarske tokme v Bolniju. Iz vsebine omenjamo: Poročilo o smučski in drsalni tekmi v Bolniju. Država in sport, poročilo o reorganizaciji tujeskega prometa v Jugoslaviji in pregled sportnega gibanja ko svetlu. — »Sport« stane v naročnin 4 K in ga vsem toplo priporočamo.

Gospodarstvo.

— Ljubljanski veliki semenj 1921.

Prejeli smo naslednje obvestilo: Neizprosno zahteva sedanj čas od vsakega naroda, da postavi v boj za svoj obstanek in svojo prihodnost najboljše svoje sile. Ta boj pa more uspešno bojevati samo oni narod, ki svoje sile dobro pozna, da jih more o pravem času uporabiti na pravem mestu. Prva naloga našega ujedinenega troimenskega naroda je, spoznati samega sebe, spoznati lastno moč in to predvsem na polju, ki je prineslo že vsakemu narodu, ki ga je pridno obdeloval, blagostanje, na polju industrije, obrti in trgovine. — Dočim je naša država po večini agrarna, naš slovenski del ni posebno oblagodajen s tem naravnim zakladom. Osredotočiti nam je radi tega vse svoje moči predvsem v industriji, obrti in trgovini. Pričetek je dan, treba je samo na tem potu pogumno stopati naprej. V primeru vzpodbudo vsem, ki že v teh panogah delujejo, predvsem pa, da pokažemo ostali naši domovini, kaj znamo in kaj zamoremo, da pokažemo svojo moč v teh panogah ter dokažemo s tem, da posedamo marsikaj, o čemer se je mislilo do sedaj, da je treba importirati iz inozemstva, in da se spoznamo medsebojno, so se na sebi, ki se je vršilo na inicijativno trgovske in obrtniške zbornice, zveze obrtnih združenj ter oddelka ministrstva za trgovino in industrijo pri delu in v celoti, vsi v velikem številu zastopani interesirani krogi soglasno izjavljajo za prireditev vzorčnega semnja v letu 1921 v Ljubljani. — Z veseljem je moč konstatirati, da je namera, prirediti ta semenj, ki se nazove »Ljubljanski veliki semenj 1921«, in ki se bo vršil od 6. do 21. avgusta tekočega leta v Ljubljani, vzbudila v industrijalnih, obrtnih in trgovskih krogih tako veliko zanimanje, da se je na prvi poziv, služec samo splošni informaciji, odzvalo okoli 200 tvrdk, ki rabijo za razstavitev svojih proizvodov okoli 2200⁰. — Priprave za veliki semenj so v polnem teku. V interesu tvrdk je, da čimprej vsaj načeloma javijo ali se udeležijo semnja, ker je za priprave in zlasti za ureditev prostorov treba vedeti, s kakšno udeležbo je računati. Zato se tvrdke, ki niso še odgovorile, pozivljajo, da to čimprej store, vsi pa, ki niso prejeli direktnega vabila, so naprošeni, da se s tem smatrajo za nujno vabilne, se izjavijo v principu na naslov »Urad Ljubljanskega velikega semnja v Ljubljani, Turjaška trg 6/II., ali so voljni na tem velikem semnju razstaviti svoje proizvode in koliko m² prostora bodo približno v to svrhu rabili.

— Cement za kmetovalce in kmetijske zadruge. Poverjenstvo za kmetijstvo je izposlovalo, da bo Trboveljska tovarna za portland cement oddala v letu 1921, mesečno 50.000 kg cementa za kmetijske namene v Sloveniji. Blago bo razdeljevalo poverjenstvo samo. Naročniki ga bodo dobivali naravnost iz tovarne, ki bo tudi kupnino vselej obračunila naravnost z naročniki. Tiste kmetijske podružnice in kmetijske zadruge, ki reflektirajo na cement naj priljubijo potrebno množino do 15. dne vsakega meseca poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani, ki bo potem vse potrebno ukrenilo, da se bo blago dobavilo tekom 4—8 tednov. Blago se bo oddajalo le v celih vagonih (10.000 kg) in je tedaj umestno, da se kmetovalci, ki rabijo manjše množine, združijo in naroče blago skupno potom svoje kmetijske podružnice.

Dopisi.

Jugoslovanski železničar in Kmetijski list, dva brata, vlikata svoj žeteni nos v pisavo »Napreja«, ker je odločno nastopil proti izjemnemu stanju zoper komuniste ter dostavlja, češ, da so socialni demokrate vedeli za preganjanje ter so zato tudi osnovali novo železničarsko organizacijo pod vodstvom s. Kopača. »Nekele bo že res«, pravi Jugoslovanski železničar. Najprej konstatiramo, da so železničarji sami zahtevali in ustanovili novo organizacijo, ker so opazili, da je obstoječa popočinoma zavožena, ter so s. Kopača šele pozneje pozvali na sodelovanje. Dalje moramo poudariti, da večjega denuncijantstva že pred vojno ni bilo niti kakor nekateri Zvezarji, ki tudi danes izpodrivajo svoje tovaršne, poštene delavce iz službe. Torej je umestno, da je bila organizacija potrebna v obrambo poštenih železničarjev, ne proti komunistom, ki jih ni pet med železničarji, ampak proti Zvezarjem, oziroma proti njihovemu delovanju v tem primeru ter delodajalcu. Priporočamo obema listoma, da naštejeta vse tiste grde denunciacije, ki so se zgodile na železnici, pa se bosta prepričala, da je v njih vrsti marsikaj res gnusnega. Nikar se pa naj ne vlikata v našo pisavo, ki brani delavstvo proti nasilstvom, in proti našim organizacijam, ki se bore za delavske pravice in proti korupciji.

Ljubčna pri Celju. Kmečki samostojnež Mahne je v nedeljo dne 20. febr. izvrševal svoj politični program z nožem. V gostilni Ropan se je zopet pijačevalo v preobilni meri. Gostilničarjeva hči Roza Ropan je igral pri pijačevanju glavno ulogo s tem, da je točila med drugimi tudi žganje svojim gostom, ki so bili večinoma delavci iz dotičnega kraja. Med gosti se je nahajal

tudi surovež Ivan Mahne, politični nasprotnik delavcev, ki se je med časom železničarske stavke hvalil s ponudbo, da bo podaril zastojni les za vsilice, misleč, da bo potem konec socialnih demokratov. Ken takrat ni dosegel svojega zaželenega uspeha, je porabil priliko v gostilni, Ropan in se spraval nad mlade fante, z velikim nožem, ki se rabi za klanje svinj. Surovež Mahne si je mislil, da je že »Faustrecht« za politične nasprotnike proglašen, pa je začel sekati z nožem na delavce Alojzija Pirca, Ivana Ambroža, Blaža Ambroža, tako, da so jih morali po noči odpeljati v bolnico. Alojzij Pirc se nahaja v obupnem stanju s težko rano v bolnici. Mahne, ki bi po zakonu spadal v zapor, pa leta od zdravnika do zdravnika, da bi dobil olajševalni material za svoj zagovor.

Hajdina pri Ptuj. V nedeljo, 20. t. m., se je vršil pri nas shod Kmečke delavske zveze. Shodu, ki se je vršil v prostornih sobah druga Zartla, je predsedoval sodrug Podgoršek, poročala pa sta sodruge Hönigsman in Komavil. Prvi je govoril o agrarni reformi in razložil navzočim, kako »rešujejo« gospodje v Beogradu to perečo vprašanje. Pozval je navzoče, naj pridno agitirajo za KDZ, ker agrarna reforma bo izvršena v prid ljudstvu le tedaj, če se to strne v mogočno organizacijo. Sodrug Komavil je poročal o bližajočih se občinskih volitvah, katerih se razni župani in gerenti po deželi bojijo kakor hudič križa. Njih strah je upravičen, ker bo z občinskimi volitvami mi nehalo paševanje teh gospodov v občini, ker bo ljudstvo poslalo v občinsko odbore svoje zastopnike, dosedanje pa zapodilo. Ker je bila udeležba na shodu številna in ker je pričakovali občinske volitve v najkrajšem času, se je po končani referati izvolil odbor, ki ima nalogo, pripraviti vse potrebno v našem kraju, da nas občinske volitve ne dohitijo neopravičljeno. Po shodu se je vršilo vpisovanje v KDZ, h kateri je pristopilo lepo število novih članov.

Celje. Nestrojnost političnih »Ochlaft-macherjev« prekorača vse meje. V »Napreju« smo čitali inerat nekega brivca Kostamaja. Mi sicer nimamo nič proti temu, če g. obrtniki ali trgovci inserirajo v našem listu, če je inserat primeren, to je trgovsko značilen. Nikakor pa ne moremo preko tega, da povemo sodrugom, da g. Kostamaj ne kliče sodruge temveč le njih denar. Kostomaj je bil dosedaj velik nasprotnik socialne demokracije, kar je na raznih zborih neštokrat pokazal. Mož je član »Narodnih socialistov« in je tudi za iste oddal svoj glas pri volitvah.

Rače. V nedeljo dne 20. februarja se je vršil v gostilni Baumana pri nas dopot dne ob 10. shod, ki je bil lepo obiskan. Poročala sta poslanca ss. Kisovar in Kopač. Shod je odobral izvajanja obeh govornikov z navdušenjem. Drugi shod se je vršil ob 2. popoldne v Potočnikovi gostilni, ki je bil enako dobro obiskan. Prvi je govoril na shodu s. Kopač o političnem položaju, ki mu je vedno ugovarjal nekdanji socialist Kristof iz Poljskave, ali ni se mu posrečilo, da bi bil ovrgel besede s. Kopača, pač pa je sam dobil temeljit odgovor s. Kisovar je govoril o Kmečki delavski zvezi, o agrarni reformi, vinčarjih, o starostnem zavarovanju itd. Oba shoda sta uspeša v veliko zadovoljnost poslušalcev.

Slivnica pri Mariboru. Pri nas je bil shod dne 20. februarja ob 6. zvečer v gostilni Poleš, na katerem je govoril s. Kisovar. Shoda se je udeležilo mnogo ljudstva tudi nasprotnih strank. Nekateri so hoteli motiti govornika, a so se pomiliti, ko so čuli odkrite besede govornika.

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico in produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani vabita g. člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 6. marca 1921. ob 9 uri popoldne v restavraciji Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: Poročilo o seimi, ki se bo vršil ob 6. do 20. avgusta, glede razstave čevljarskih izdelkov in poročilo o naročbi modernih kopit. — Načelstvo.

Pevsko društvo »Slavija« vabi vse člane in članice, da se udeležijo 1. marca to je v torek, pogreba umrle sočanice in ko Lukman. Zbirališče pred U. Solo. — Pevsko društvo »Slavija«.

Občni zbor »Stovskega Rdečega križa« v Ljubljani se bo vršil dne 2. marca t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani.

Troite na revmatizmu in gibalnih bolečinah? Vdrjenje s pravim Fellerievim Elza-fluidom je takorekoč dobrodelno! 6 dvolnati ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Rabite mlo odvajaloče sredstvo? Fellerieve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! — 6 škatlic 18 K. — Zavorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K. Želodec okrenulnoče švedska tintura 1 steklenica 20 K. — Omot in nošmina posebej a naice-neje. Eugen V. Feller. Stubica donja. Elza trg 252. Hrvatska. E.

Dnevna kronika.

Rudarska stanovanja v Trbovljah. Sobotni članek o rudarskih stanovanjih v Trbovljah smo prejeli od merodajne zdravstvene oblasti, kateri se na tem mestu udano zahvaljujemo. Tozadnja notica je v sobotni številki pomotoma izostala.

Odpušteni uradniki. Uprava državnih monopolov je odpustila okrog 400 uradnikov, ki so bili odpušeni ali brez posta. — Kakor izvemo, upravnika monopolov, ki je Francoz, se niso odpustili. Za ostalih 400 ljudi se pa itak nihče ne briga. Bodo šli pa — v druga ministrstva!

Oddelek za prehrano pasivnih kraljev ministrstva prehrane bo po likvidaciji ministrstva dodeljen finančnemu ministru.

Prebivalstvo Belgrada. Po zadnjem ljudskem štetju ima Belgrad 110.319 prebivalcev, Jugoslovanskih državljanov je 105.351, inozemskih pa 4.660. Po verodostojnosti je 93.803 pravoslavni, 9.149 katoliški, 1353 Turkov, 4723 Židov. Srbo-hrvatski materni jezik govori 96.643, Slovencev je 1230, drugih Slovanov 3047, Nemcev 3643, Madžarov 1334, Armavtov 530, Romunov 215, Italijanov 182; druge jezike govori 3.389 oseb.

Brezposelnost v Ameriki. Jugoslovanski generalni konzulat v Newyorku je poslal vladi nastopno poročilo: V preteklem letu je pri tukajšnjem konzulatu vzele potne liste za povratek v domovino 17.255 oseb, med temi največje število takih, ki so bili radi tukajšnjih nepovoljnih gospodarskih razmer prisiljeni, vrniti se domov, ker se radi nezadostne industrijske produkcije in znižanja izvoza z ozirom na prejšnja leta mnoge tvornice ali popolnoma ustavile delo ali pa so zmanjšale število delavcev. Na podlagi statističnih podatkov je samo v državi Newyork ostalo do danes

brez dela 330.000 delavcev. Zmanjševanje števila delavcev v raznih tvornicah in drugih podjetjih se je pričelo s početkom septembra. Vsak dan pa se veča odstotno število brezposelnih ter je znašalo te dni 30 odstotkov. Zmanjšanjem številu delavcev so bile znižane plače za 15 odstotkov. Istotako vpliva slabo na delavsko razmerje veliko število izseljencev iz Evrope, ki prihajajo v ogromnem številu za zaslužkom v Ameriko. Med našimi državljani, ki so se vrnili v domovino, je bilo od vseh samo 15 odstotkov, ki so nesli seboj prihranke v višini med 1000 do 2000 dolarjev in samo 5 odstotkov s 2000 do 5000 dolarjev.

V Dolenji vasi pri Cerklju je umrl obče znani Anton Sterle, oče akad. slikarja Sterleta v Ljubljani. Blag mu spomin! Krvavi pokolji v Južni Srbiji. Kakor že poročamo, so bili pred tedni krvavi pokolji v prištinskem okraju v Južni Srbiji. Pri teh pokoljih so največ trpeli tamkajšnji Turki. Pokolje so vprizorili vladni organi, žandarji. V vasi Popovo so izmed 55 zažgali 50 hiš in oropali vso imovino prebivalcev. V vasi Kape-Kole so žandarji ubili 111 moških. V vasi Sarban je bilo 31 žrtv. V vasi Urian so ubili neko ženo in vseh njenih devetero otrok. Tudi še po drugih vaseh so pobili več ali manj oseb. — Zaradi teh dogodkov so muslimanski poslanci že intervenirali pri vladi, ki je sedaj v pomirjenju prebivalstva poslala v te kraje komisijo, v kateri se nahaja tudi nekaj turških poslancev.

Tiskarski škrt. V večerajšnji notici o novem mariborskem mestnem sovetu so vsled tiskovne pomote izostala naslednja imena: za »NSS: Smič, dr. Rostohari za SLS: dr. Jerovšek.

Celjska stanovanjska mizerija.

Stanovanjska beda je v našem majhnem mestu dospela na vrhunec, 40 družin je brez stanovanja in mnogo drugih prosti za zameno stanovanj, ker stanujejo v od zdravniške potrjeno nezdruživih stanovanjih. Pri nas se že danes lahko trdi, da so v nevarnosti tudi tisti srečni, ki imajo primerna stanovanja, da jih ne zalezujejo nalezljive kužne bolezni in tuberkuloza. Da je za odstranitev največje zavarosti, to je stanovanjske bede, ki je med največjih povzročiteljev nalezljivih bolezni na eni, zlo pa tudi v moralnem in socialnem pogledu za prebivalstvo na drugi strani, dolžnost občine, dežele in države je, mislimo, že vsakemu dovolj jasno. Tukajšnji občinski svet se je v svoji izredni seji dne 17. febr. 1921 temeljito pečal s problemom, ki bi naj vsaj deloma odstranil stanovanjsko krizo. Stanovanjska komisija je predložila občinskemu sovetu dve projektni stavbi. Eno z dvajsetimi in eno z osemindvajsetimi stanovanji. Po proračunu bi obe hiši stali 9 milijonov 400.000 kron. Je vse lepota! Sedaj je samo vprašanje, kje se vzame denar? Ali naj vzame občina zopet kredit?

Kdo ga ji da? In če, pa jo bodo obrestli pokopale. Pooblastila sta se dva gospoda, ki imata nalogo v Zagrebu in v Ljubljani proučiti sistem, po katerem se baje namerava že v letošnji sezoni graditi stanovanja. Poudarjati moramo, da to niso samo občinski problemi, temveč to so problemi, ki morajo brigati celokupno državo. Če se ne bo država kot taka poprijela brige in skrbila na pomoč, kako naj občine same vsa to krizo rešijo? Kaj nam pomagajo ministrstva in poverjenstva za socialno skrb, če nimajo moči in pomočkov in mogoče tudi ne volje? Pri nas opazamo, da ima ministrstvo za vojno in mornarico največ sredstev in moči in tudi volje, da napravi vse, kar si želi, vse drugo ima vremenca. Če bremo poročila iz drugih držav, kaj so že vse storile za socialne in javne interese, posebno pa v vprašanju stanovanjske bede, potem moramo reči, da naši državniki nimajo smisla za to. Zraven tega pa se imamo tukaj v Celju še umikom, namreč okoli in okoli mesta kitajski zid, in ta je okoliška občina, ki je naravno in gospodarsko od mesta ločena,

Ravno tako, kakor je zainteresirano mesto, da reši ugodno gospodarsko, socialno in kulturno vprašanje v svojem področju, ravno tako bi morala občina okolica Celje sodelovati, ker so interesi nje tesno spojeni z mestom. Toda žal, tiste gospode zaradi tega nič glava ne boli. Nasprotno, tam so tako srečni, da so doklade celo znižali, dočim jih je moralo mesto zvišati in hišni gospodinj v okolici so bili kljub temu prvi, ki so zvišali najemnino.

Zakaj pa tudi ne? Mesina občina jim skrbi s svojimi 6800 prebivalci za šole, ona gradi in popravlja mostove, skratka, vse to kar bi morala biti tudi njih gospodarska, socialna in kulturna skrb, za vse to skrbi mesto, in okolica s svojimi 7000 prebivalci se smeji.

Verjetno nam je to bilo pred preobratom. Iz nacionalističnih vidikov so se takrat Nemci branili priklopiti okoliške občine mestu. Ampak sedaj? Vsaj se vendar tega ni treba več bati. Slovenci so gospodinj v mestu in okolici.

Od dosedanjih ministrov in poverjenikov smo že vajeni na razne naredbe, ampak je med njimi malo praktičnih in dobrih. Po neki naredbi se nam je vzela mestna avtonomija, namesto, da bi se ista izpopolnila in z naredbo raztegnila tudi na okolico. Ker že gre danes skoro vse po nredbah, bi se lahko tudi okoliška občina mestu priklopila. S tem bi bil velik problem celjskega vprašanja rešen.

Ozlejšmo si še nekoliko našo celjsko stanovanjsko komisijo od bližje. Komisar stanovanjske komisije je policijski ravnotej. Torej policija izvršuje največji del tega posla. Razen gospoda komisarja še obstoja iz enega predsednika in enega posvetovalca, ki zastopa hišne posestnike. Soc. dem. stranka je že pred dvema meseci predlagala deželni vladi za izstopiškega člana komisije drugega zastopnika, a do danes še ta akt ni rešen. Kje se zadržuje, nam ni znano. Da je pa največ vzrok stanovanjski bedi policija, tega najbrže gospod ravnotej Logar ne bo hotel verjeti. Za majhno mesto, katero je Celje, imamo sedaj 84 policistov. Vsi so večinoma z družinami tukaj in vsak je bil prvi, ki je dobil stanovanje,

Zlatorog

„Saka oseba potrebuje na lastno uporabo povprečno 12 kg mila na leto, ena družina obstoječa iz 6 oseb rabi torej 72 kg. Ako kupujete importirano inozemsko milo, plačate za to 360 kron več kakor pri uporabi

„Zlatorog - mila“

katero je v kakovosti nepresegljivo.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:
R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7.

Zlatorog

LISTEK.

Branislav Nušić:

Rejenček.

Preložil Cvetko Golar.

(Dalie.)

A vsi molče, nihče ne ve, kaj naj misli, a kaj še, da bi kaj povedal.

»K predstojniku pojdemo,« odloči pisar, »da se pritožimo vsled protizastavnega postopanja Krmanske občine.«

»Ali bo kaj pomagalo?« vpraša župan.

»Seveda,« pravi pisar: »predstojnik jim bo zapovedal, da sprejmejo otroka.«

»Gotovo!« Opomni štacunar Jova.

»Ali jaz nekaj mislim...« začne pisar.

»Kaj misliš, Boga ti?« vprašajo vsi na en mah.

»Namreč, stvar je malo težavna, pa bi zato ne bilo pametno, da mu kar enostavno pošljemo akt in otroka, temveč naj gre k njemu deputacija občanov. Župan, ti bi šel, pa ti, pop, in ti, Jovo, da se osebno pritožite predstojniku. To je vse drugače, ako se osebno pritožite; potem tudi predstojnik ne more kar tako preko vsega.

Mislili so in mislili pa videli, da bo tako v resnici najbolje, kakor

pravi pisar. Odločijo, da tako tudi store, in da jutri zjutraj krenejo v mesto z aktom in otrokom.

A ko je zjutraj sinila zora, gre Milič že tretjič na pot kot priloga, a zdaj z aktom štev. 154.

Ko so šli skozi vas, je skril pop prilogo pod suknjo, da je ne bi kdo videl; kasneje so drug za drugim nosili nesrečno prilogo.

Tako so se tudi približali dotičnemu mestu po dolgem potovanju.

Deseta glava.

Dotična gosposka.

V povestih se navadno naša mesteca imenujejo: Mesteca K. ali L. ali B. itd. Pisec tega romana je pregledal vso našo pripovedovalno literaturo, da vidi, je-li ostala kaka črka iz abecede neuporabljena, da s to črko imenuje ono mesteca, v katerem se bodo godili prihodnji dogodki. Pa ker je ni našel, mu ni česar drugega ne preostaja, kakor da ga imenuje »dotično mesto«.

V dotičnem mestu torej se nahaja, kot se razume, tudi dotična gosposka v osebi dotičnega predstojnika, za katerega se pravzaprav ne more reči, da je »dotični«, ker ga vsi poznamo. Ker to ti je znani predstojnik Jerotij, ki je junaško hodil po tolikih in tolikih komisijah, in čegar ime je bilo stalno v vseh dopisih z dežele. Sicer pa si ni treba pri tem kaj slabega misliti, ker je predstojnik

Jerotij užival veliko spoštovanje, kjer je služil. V devetih letih je služil v štirinajstih okrajih in pri razstanku z njim mu je vsak okraj daroval sabljo, a ljudstvo ga je sprejelo do meje svojega okraja, kar smo potem Belgrajčani čitali v posebni depeši, ki se je glasila:

»Danes je narod okraja P. sprejmlj svojega priljubljenega predstojnika Jerotija do meje svojega okraja in mu na razstanku poklonil sabljo za vestno službovanje. Čestitamo okraju R., kamor je predstojnik premeščen, na takšnem poglavarju, kakor ga dobi v njem.«

Resnica, hudobni jeziki so govorili, da je bila to zmeraj ena in ista sablja, ki jo je dobil štirinajstkrat v dar, ker je vsak okraj po njem naročil sabljo iz Belgrada. Tudi o telegramu so trdili, da je zmeraj talsti, ki ga je sam štirinajstkrat na svoje stroške poslal v list, ali — hudobni jeziki ne govore nikdar resnice.

Nazadnje pa naj hudobni jeziki govorijo kar hočejo, glavno je za predstojnika Jerotija, da so ga v devetih letih službe šestkrat izpodili iz nje in to vedno zato, ker se ni strinjal bodisi s »programom« svojega ministra ali okrožnega načelnika, bodisi s programom »glavne kontrole«. — V dotičnem okraju glejte, pa je že za načelnika tri mesece, in narod je prav zadovoljen z njim, a kar je glavno, on je zadovoljen z narodom.

Torej — ta predstojnik Jerotije sedi nekega jutra v pisarni in pregleduje tožbo neke vdovice proti nekemu popu, kar vstopi birič in mu prijavi župana in popa vasi Prelepence.

»Naj vstopita,« pravi predstojnik in položi akte na stran; nato dvigne glavo in pogleda popa in župana, ki sta ravno prišla pred vrata. Kasneje bomo že videli, zakaj ni prišel stacinar Jovo.

Predstojnik Jerotija premeri popa in župana od glave do pete, ker ju osebno ni poznal, in jih do tedaj še ni bilo pri njem.

»Po kaj pa sta vidva prišla?« vpraša nazadnje.

Ker se župan in pop nista prej dogovorila, kdo bo govoril pred gosposko, sta se med seboj spogledala in oba molčala.

»Po kaj sta prišla?« vaju vprašam.

Najprej povzame župan besedo: »Midva,« pravi, »sva prišla v imenu nekega rejenčka, to se pravi... v imenu naše občine, ki je nezakonsko rodila otroka... ravno...«

Ko vidi pop, da je župan ves zmešan, in da bo s svojim pojasnilcem napravil še večjo zmešnjavo, ga sune s komicem, naj molči, pa sam nadaljuje:

»V naši občini se je rodilo nezakonsko dete, ki ne spada k nam.«

»Zakaj k vam ne spada?« vpraša strogo predsednik.

»Njegova mati kot vdovica je spadala k nam —,« se vplete zopet župan, a pop ga vnovič sune s komicem in sam nadaljuje:

»Njegova mati je vdovica, a rodom je iz druge vasi, iz Krmanov, in potemtakem pripada njen otrok tej občini.«

»A koliko je od tega, kar je njegova mati vdovica?« vpraša predsednik.

»Trinajst mesecev, zdaj že teče štirinajsti,« odgovori pop.

»Pa kje je živel sedaj, odkar je vdova?« vpraša zopet predsednik.

»V naši vas,« pravi pop.

»In vi ste seveda kot dobri ljudje pazili nanjo in jo negovali kot vsako sirotico?«

»Kako da nismo, gospod,« odgovori župan prepričan, da ta zasluga gre občini, a ne cerkvi, ter da ima pravico, da na to vprašanje odgovori on, a ne pop.

»I, to se razume, da uboge sirote niste pustili lačne in žejne, pa ste grešnično tudi večkrat obiskali, da jo vprašate, kako jej je?«

»Kako da nismo, gospod,« se vsili zopet župan, in čisto milo mu je, da gospod predstojnik tako laskavo misli o občini, kateri je on načelnik.

»Tako, tako,« pravi predstojnik, »to je lepo od vas. Ker ste pa tako pazili na vdovico, a vi pazite tudi na njeno dete in ga negujete in obiskujete!«

(Dalie prih.)

Modistka

Anči Ramšak,
Ljubljana, Metelkova ulica št. 3, prilikje.

se priporoča cenjenim damam za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del. Točna postrežba, vestno delo, zmerne cene. Popravila se sprejemajo tudi Dunajska cesta 41.

Mehlovano mesečno sobo

v Ljubljani s solidno postrežbo išče za marec neki gospod. Ponudbe naj se izvolijo poslati na naslov: Ljubljana, poštni predal št. 13.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke: Prva haloška trgovina z vinom Ante Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Haložah.

Nova dvokolesa, različne pnevmatike,

živahnost in vsakovrstni deli po nizki ceni pri Batel-u Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se dvokolesa, otroški, živalski, živalski in stroji itd. v popravilo. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4.

Citajte velezanimivo študijo **Dr. Oto Bauer - Uratnik Pot k Socijalizmu.**

Cena K 2.— Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica

se je otvorila. Sprejema splošna popravila pisalnih in živalskih strojev, kontrolnih blagajin itd.

Fr. Lebar & L. Tišler

Jenkova ulica 9.

Ključavničarski vajenec,

zdrav in močan, z dobrimi šolskimi spričevali se sprejme pri mojstru Stanislavu Schmid, Straš (Štajersko). Prehrana in stanovanje istotam.

! Iščemo strojevodje !

Reflektira se samo na take moči, ki so bile zaposlene pri ozkotirnih železnica bagerskih obratov, na dnevnih kopov ali stavbenih obratov. Neoženjeni reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe rudniskemu vodstvu v Kočevju.

Največja zaloga

klavirjev in pianin v Ljubljani.

Tvrška J. DOLENC, Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

! Kvaliteta brez konkurence !

Amerikansko strojno in cilindrovo olje, tovarna mast in mast za vozove tvrdke

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK

ima zopet na razpolago

GLAVNA ZALOGA A. LAMPRET, Ljubljana, Nunska ulica 19, Ljubljana.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

P. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Ugodni plačilni pogoji.

Priporoča se tvrdka
Večletna
garancija.

Josip Petelinc,

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7.
Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

živahnih strojev v vseh opreah, material in izvršba predvojnja, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si. Večletna garancija! steme, igrte, olje na drobno in debelo. Večletna garancija! Ugodni plačilni pogoji.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Cele, Fuhrovník, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.